

Op excursie naar leven en werken van Ariëns met *Nelleke Serrarens Wijngaards*

Alfons Ariëns was een veelzijdig priester, met veelzijdige kwaliteiten. Een grote bewogenheid om mensen in nood kenmerkt hem.

Om Ariëns op het spoor komen maken we een paar excursies.

Bij de **1e excursie** zien we hoe Ariëns, geboren in 1860 in *Utrecht*, opgroeit in een gezin waarin de ouders open staan voor de nood in hun tijd. Zijn moeder staat in de arme wijken mensen met raad en daad bij. Zijn vader is medeoprichter van de Vincentiusvereniging in Utrecht. Deze geeft hulp in financiële nood, zet voedsel- en kledingbanken op, maar is ook al vroeg bezig met de oprichting van bibliotheken en goed onderwijs voor de jeugd.

Exposure ervaringen in Italië

In onze **tweede excursie** zien we hoe Ariëns, als jong priester naar *Rome* gezonden om te promoveren, van diezelfde bewogenheid getuigt.

Hij bezoekt mensen in de arme wijken, geïnteresseerd in hun levensomstandigheden. Hij gaat naar Sicilië, waar hij praat met de arbeiders in de zwavelmijnen, over hun leven en zorgen.

Getroffen door het voorbeeld van Sint Franciscus wordt hij in Assisi lid van de Derde Orde. Deze bereidheid tot 'exposure', tot open staan voor een wereld van armoede en ontbering die Ariëns uit eigen ervaring niet kent, is markant voor deze jonge priester en tekenend voor een houding van bewogenheid en compassie met mensen in nood.

Wanneer hij terugkomt in Nederland, is Ariëns dan ook blij met zijn benoeming tot kapelaan in *Enschede* (1886), waar in die tijd grote armoede heerst door de snel opkomende industrialisatie. Daar ontmoeten we hem op onze **3e excursie**. De liberale economie viert hoogtij. Vrije concurrentie en zo weinig mogelijk ingrijpen door de staat horen daarbij. Maar vrijheid is er alleen voor de ondernemers, de arbeiders zijn volledig afhankelijk. Ariëns is diep geraakt door de ernst van de situatie en de grote armoede waaronder de arbeidersgezinnen gebukt gaan. Hij maakt zich zorgen over hun leefomstandigheden, maar ook om de nood in godsdienstig en cultureel opzicht. Kenmerkend voor hem is dat hij groot vertrouwen heeft in de eigen kwaliteiten van de arbeiders: 'alles voor en alles door de arbeiders'. Wanneer arbeiders, vanwege hun protest tegen hun te lage loon, ontslagen worden, zet hij een productiecoöperatie in Haaksbergen op. Wanneer er tekorten ontstaan, verkoopt Ariëns de kelk die hij van zijn familie bij zijn wijding kreeg, om de coöperatie te steunen.

Ariëns en de vrouwenbeweging

Ariëns benadrukt het belang van de vrouwen in hun zorg voor hun gezin, maar ook de maatschappelijke verantwoordelijkheid die vrouwen hebben en hun kwaliteiten hiervoor. Zo zien we bij onze **4e excursie** hoe hij vrouwenverenigingen opricht, zoals de Mariavereniging die een belangrijke taak heeft bij de bestrijding van het drankmisbruik (door de grote ellende raakten velen aan de drank). Door hun huisbezoek kwamen vrouwen ook andere problemen op het spoor, waaraan zij wat wilden doen. Ariëns steunde hen hierbij. Hij verklaart ook zich voorstander van het vrouwenkiesrecht, want waar de vrouw kan gaan stemmen, "daar wordt de moraal, het arme kind en het huiselijk leven beter beschermd".

Steenderen en Maarssen (5e resp. 6e excursie)

In 1901 wordt hij pastoor in *Steenderen*, onze volgende excursieplaats. Ook hier gaat hij energiek aan de slag, zet de Mariavereniging op, Ziekenzorg (voorloper van de Kruisvereniging), komt op voor boerenknechten (goede voeding en betere beloning). Wanneer hij een nieuwe fiets krijgt, geeft hij die aan de postbode ('die heeft hem harder nodig'). Als oecumenicus avant la lettre gaat hij ook bij hervormde families op kraamvisite. Als pastoor in Maarssen (1908-1926), start hij o.m. een Caritasvereniging voor vrouwen, de Derde Orde van Franciscus, het Kruisverbond (voorloper van Sobriëtas). In 1928 overlijdt Alphonse Ariëns, priester en emancipator, in Amersfoort. Op zijn verzoek wordt hij als lid van de Derde Orde in franciscaner pij begraven.

Het grote respect en het vertrouwen dat hij in de arbeiders en arbeidersvrouwen heeft, maakt hem tot een uitzonderlijk pionier voor zijn tijd en de decennia daarna.